

Skatteutskottets betänkande

1984/85:43

om bevilningsavgift

Sammanfattning

I betänkandet förordar utskottet med anledning av en motion en översyn av lagen om bevilningsavgifter.

Motionen

1984/85:2372 av Bo Lundgren (m)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande en skyndsam översyn av lagen (1908:128) om bevilningsavgifter.

Gällande bestämmelser m. m.

Lagen (1908:128) angående bevilningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter (BevL) är den enda av de tidigare bevilningsförfordningarna som ännu gäller. Numera innehåller lagen endast bestämmelser om beskattning av i utlandet bosatta personers inkomst genom artistisk eller idrottslig verksamhet här i landet

Bestämmelserna om bevilningsavgift (ba) i samband med offentliga tillställningar kan härledas från början av 1800-talet. Avgiften utgick för själva anordnandet av tillställningen och stod alltså inte i relation till anordnarens inkomster. Avgift utgick inte för den som medverkade vid tillställningen.

I proposition 1908:61 med förslag till nuvarande lag framhölls bl. a. att utländska artister borde vidkännas en beskattning som stod i ett så rättvist förhållande till den erhållna inkomsten som möjligt. Avgiften borde dessutom vara tillräckligt hög för att i beskattningshänseende jämställa utländska artister med inhemska konstutövare. Lagen borde därför omfatta även artister som medverkar vid föreställningar. Av praktiska skäl förordades en avgift på bruttoinkomsten i stället för på nettoinkomsten. Avgiften för den som anordnar föreställning fastställdes till 5 % av bruttointäkterna och för medverkande till 10 % av ersättningen. När särskilda skäl förelåg skulle regeringen dock kunna medge befrielse.

Bestämmelserna om ba kombinerades med ett tillståndsförfarande.

Från början omfattade bestämmelserna både amatöridrott och professionellt idrottsutövande. År 1910 undantogs dock amatöridrottsmän från avgiften och år 1955 i praktiken också professionella idrottsmän. År 1952 undantogs gatumusikanter och liknande från avgiften. År 1969 infördes

avgiftsskyldighet för artistisk verksamhet för radio och television.

Skattesatsen för ba har höjts två gånger sedan år 1908 nämligen år 1952 till 10 % för anordnare och till 20 % för medverkande. År 1969 höjdes avgiften till nuvarande 15 % resp. 30 %. Motivet till höjningarna var främst att beskattningen ansågs för låg i jämförelse med den som gällde för svenska artister. Konkurrensen mellan svenska och utländska artister skulle ske på lika villkor.

Vissa andra ändringar har skett i lagen under årens lopp, bl. a. i syfte att förhindra skatteflykt och anpassa reglerna till grundlagsbestämmelserna om medborgerliga fri- och rättigheter.

Ba är numera närmast att betrakta som en definitiv källskatt för artister bosatta i utlandet. BevL utgör en speciallagstiftning vid sidan av bestämmelserna i kommunalskattelagen (KL) och lagen om statlig inkomstskatt (SIL) om beskattning av i utlandet bosatta som utövar verksamhet här. Den för vilken BevL är tillämplig är också frikallad från skattskyldighet enligt KL och SIL för samma inkomst. Detta gäller även den som fått befrielse eller är undantagen från avgiftsskyldighet enligt BevL.

Grunderna för beräkning av ba anges i de tre första momenten av 4 § BevL.

Enligt 1 mom. skall ba erläggas av i utlandet bosatt fysisk person och där hemmahörande juridisk person som mot inträdesavgift ger offentlig föreställning eller tillställning. Ba utgår med 15 % av den verkliga eller beräknade bruttoinkomsten beroende på bl. a. till vilken av två grupper tillställningen i det särskilda fallet är att hänföra.

Till den ena gruppen hör konsert, operaföreställning och annan musikalisk, dramatisk eller litterär föreställning, cirkus- och varietéföreställning samt annan med någon av dessa jämförlig föreställning. Till förevarande grupp räknas också bal, maskerad och annan dylik tillställning.

När tillställning är av det slag som här angetts utgår ba efter den verkliga bruttoinkomsten om denna kan antas komma att överstiga 500 kr. I annat fall utgår ba efter beräknad bruttoinkomst. Ba skall dock alltid erläggas med minst 50 kr.

Till den andra gruppen hör huvudsakligen tillställning med tivolinöjen, förevisning av djur eller föremål som filmförevisning. Ba utgår i dessa fall efter beräknad bruttoinkomst med lägst 50 kr. för varje dag som tillställning eller förevisning äger rum.

Enligt 2 mom. skall ba erläggas av i utlandet bosatt fysisk person som medverkar vid offentlig föreställning eller tillställning eller utövar artistisk verksamhet för svensk ljudradio eller television. Ba utgår på den inkomst som tillflyter den i utlandet bosatte personen på grund av hans medverkan eller verksamhet. Som inkomst skall räknas inte bara i pengar bestämd ersättning utan också vad som utgår i form av naturaförmåner eller andel av intäkten av föreställningen eller tillställningen eller verksamheten för radio eller televisionen.

Ba utgår enligt förevarande moment med 30 % av inkomsten. Avgift skall dock erläggas med minst 10 kr. för varje dag som i utlandet bosatt person medverkar eller ersättning beräknas till honom.

Enligt 4 § 10 mom. är bl. a. gatumusikanter och andra som uppträder under bar himmel och endast uppbär frivillig avgift befriade från skyldighet att erlägga ba. Undantagna är också deltagare i idrottstävling under förutsättning att tävlingen är anordnad av organisation som är ansluten till Sveriges riksidrottsförbund eller representerad inom Sveriges olympiska kommitté. Med sådan organisation kan genom regeringens medgivande jämföras annan sammanslutning.

Regeringen får vidare medge befrielse från skyldighet att erlägga ba när särskilda omständigheter föranleder det. För sådan befrielse förutsätts att föreställningen eller framträdandet antingen ingår som ett led i kulturellt utbyte mellan Sverige och annat land eller anordnas för att tillgodose ett kvalificerat välgörande ändamål. Genom att de flesta ansökningar om befrielse är s. k. ambassadansökningar och då dessa ansökningar regelmässigt tidigare bifallits har kravet på att ett framträdande för vilket befrielse medgivits inte får anordnas av enskild i vinstsyfte kommit i skymundan. Inte heller ställs i dessa fall något krav på faktiskt artistutbyte. Svenska medborgare medges i praxis ej befrielse.

Utländsk artist skall enligt dubbelbeskattningsavtal i allmänhet beskattas för sin artistinkomst i utövandelandet. Vid framträdande i Sverige kommer därvid att utgå ba i stället för inkomstskatt. Enligt några avtal skall dock beskattning i stället ske i hemlandet, vilket leder till en befrielse från skyldighet att erlägga ba.

Ba fastställs i anslutning till ett tillståndsförfarande som regleras närmare i kungörelsen (1913:380) om rätt för den som är bosatt i utlandet att giva eller medverka i offentlig föreställning m. m. i Sverige. Tillstånd söks hos länsstyrelsen i det län där uppträdandet skall äga rum. Om tillståndsansökan bifalls skall länsstyrelsen fastställa avgiften som också skall erläggas till länsstyrelsen innan tillståndsbevis utfärdas. Om avgiften skall beräknas på verkliga biljettintäkter eller en andel därav, fastställs dock avgiften i efterhand. Borgen eller annan godkänd säkerhet för avgiften skall då lämnas innan tillståndsbevis utfärdas. Avgiften skall i dessa fall inbetalas till länsstyrelsen första vardagen efter tillställningen eller i vissa fall efter varje veckas utgång. Avgiften erläggs av den som svarar för föreställningen. Uppbördsmyndighet är länsstyrelsen.

Frågans tidigare behandling m. m.

Utredningen om beskattning av utländska artister föreslog i sitt betänkande Artistavgift (SOU 1977:96) att ba skulle slopas och ersättas med en särskild s. k. artistavgift som skulle erläggas av den som utger ersättningen till artisten. Artisten skulle samtidigt undantas från inkomstbeskattning. Utred-

ningen föreslog också en faktisk sänkning av avgiften för medverkande. Vidare föreslog utredningen att avdrag från ersättningen skulle medges för rese- och transportkostnader. Länsstyrelsen i Stockholms län föreslogs bli avgiftsmyndighet.

Vidare föreslogs att tillståndsförfarandet med förskottsbetalning skulle slopas. Regeringens möjlighet att medge befrielse när särskilda skäl föreligger hade inte någon motsvarighet i utredningens förslag. Om en artist var anställd av utländsk stat eller det artistiska utövandet skedde enligt avtal om kulturutbyte skulle avgift dock ej erläggas.

Utredningens förslag ledde aldrig till någon proposition i frågan. Anledningen härtill torde främst ha varit att avgiften enligt förslaget skulle förlora sin karaktär av skatt.

Riksdagen har senast behandlat bevillningsavgiften vid 1979/80 års riksmöte (SkU 1979/80:6) i anledning av en motion om att kulturrådet skulle överta rätten att medge befrielse från bevillningsavgift för icke-kommersiella konsertarrangörer. Utskottet avstyrkte motionen med hänvisning till att frågan om artistavgift var föremål för överväganden inom regeringen.

År 1984/85 beräknas bevillningsavgiften inbringa ca 6 milj. kr., varav hälften tillförs staten och hälften kommunerna. Som jämförelse kan nämnas att inkomsterna år 1964/65 uppgick till 7 milj. kr. och 1974/75 till 4,7 milj. kr.

Antalet befrielseärenden hos regeringen uppgick år 1965 till 42, år 1976 till 533 och år 1983 till 1 270. Fr. o. m. år 1984 har regeringen intagit en mer restriktiv hållning i befrielseärendena. Befrielse medges i praktiken ej längre för shower och annan underhållning av kommersiell natur som framförs på restauranger och pubar m. m.

Utskottet

Bo Lundgren (m) begär i motion 2372 en skyndsam översyn av lagen om bevillningsavgifter (BevL). Han framhåller bl. a. att utformningen av den ålderdomliga lagen i många fall kan ge helt orimliga effekter genom att bevillningsavgiften på 30 % för den som medverkar i en föreställning beräknas på det totala ersättningsbeloppet utan hänsyn till artistens kostnader.

Utskottet anser för sin del att BevL bör bli föremål för en översyn. Lagstiftningen har ett ålderdomligt regelsystem och är svåröverskådlig och svårtillämpad. Det förhållandet att antalet befrielseärenden ökat betydligt sedan den senaste avgiftshöjningen, medan skatteintäkterna de facto minskat, visar också att beskattningsformen är ineffektiv.

Avgiftens karaktär av bruttoskatt i kombination med ett – i internationell jämförelse – relativt högt skatteuttag har i praktiken också medfört vissa problem, bl. a. för utomlands bosatta svenska artister som åsamkas höga kostnader i samband med sitt uppträdande. Svenska medborgare medges som tidigare nämnts enligt praxis inte befrielse. En bruttobeskattningsform kan ha

många fördelar, men det kan enligt utskottets mening ifrågasättas om skattesatsen är rätt avvägd. En differentierad skattesats skulle kunna vara tänkbar för att förhindra att konkurrenssituationen i vissa fall försämras för svenska artister.

Enligt vad utskottet erfarit är bevilningsavgiften föremål för vissa överväganden inom finansdepartementet. Internordiska diskussioner har också förekommit i frågan. Utskottet förutsätter därför att en översyn av lagen om bevilningsavgifter nu kommer till stånd.

Vad utskottet anfört bör ges regeringen till känna. Härigenom får motionen anses vara tillgodosedd.

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av motion 1984/85:2372 ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 26 februari 1985

På skatteutskottets vägnar
KNUT WACHTMEISTER

Närvarande: Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Bo Forslund (s), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Anita Johansson (s), Lars Hedfors (s)*, Ewy Möller (m), Bruno Poromaa (s), Karl-Anders Petersson (c), Erkki Tammenoksa (s) och Torgny Larsson (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Särskilt yttrande

Knut Wachtmeister, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anför:

Utskottets ställningstagande innebär att motionen i realiteten bifallits. Vi vill emellertid understryka att översynen bör ske skyndsamt med tanke på att lagen om bevilningsavgift tillämpas i ett inte obetydligt antal ärenden varje år.

